

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ Development of Distance Training Packages on Providing for Learner with Special Needs

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์¹

drjareeluk@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้น การวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเป็นครู 86 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมเป็นครู 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏว่าความรู้ที่ครูต้องการ คือ การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางสติปัญญา ออทิสติก บกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ และการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.50/81.35 ประกอบด้วย 1) เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล 2) คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรมทางไกล ครู ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้เรียน นอกจากนั้นยังมีการสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในมหาวิทยาลัยจนจบ การศึกษาระดับปริญญาตรี

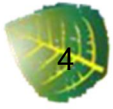
ปัจจุบันพบว่า มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะการเรียนร่วมตั้งอยู่ใน พื้นที่ต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศไทย เด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่ต้องการความเอาใจใส่ การดูแล การจัดการศึกษาพิเศษ และการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการซึ่งมีความแตกต่างจาก เด็กปกติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ครู และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กกลุ่มนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยร่วมกันพัฒนาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จากการศึกษาสถิติของนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษพบว่า มีจำนวนนักเรียนกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, 2558) ความต้องการ พัฒนาครูผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจึงมีอยู่ในทุกโรงเรียน การพัฒนาครูมี ความรู้ความสามารถนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การส่งครูเข้ารับการอบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู ซึ่งใช้ งบประมาณเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการที่ครูมีภาระงานและเวลาว่างสำหรับใช้ในการศึกษาหาความรู้เพื่อ พัฒนาตนเองที่แตกต่างกัน จากการศึกษาผลการวิจัยของ อรุณี หรดาล และคณะ (2548) พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551)

จริตลักษณ์ รัตนพันธ์ (2556) และสิริวรรณ ศรีพหล (2557) พบว่าครูที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองด้วยการใช้ ชุดฝึกอบรมทางไกลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น การให้ครูศึกษาพัฒนาตนเองผ่านการ ใช้ ชุดฝึกอบรมทางไกลจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อีกทางหนึ่ง

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่มีความต้องการพิเศษดังกล่าว จึงพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาความรู้ครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มี ความต้องการพิเศษ

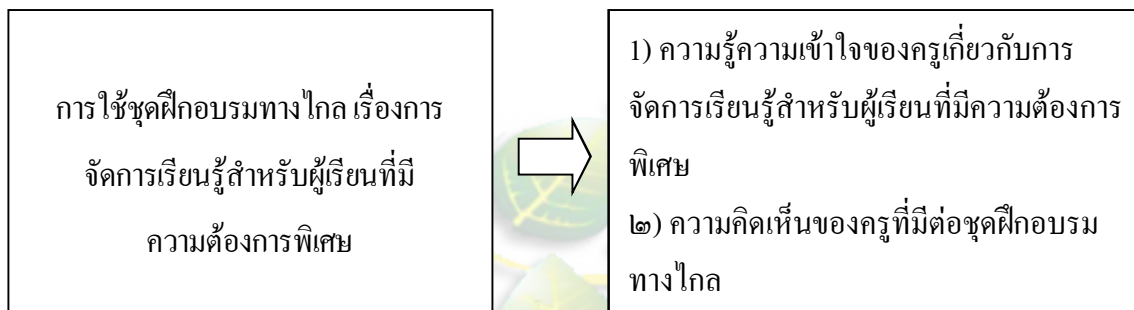

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และมีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้เสนอมาข้างต้น พอสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้ดังนี้

นิยามศัพท์

ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง สื่อที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย เอกสารคู่มือใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ความสามารถในการระบุ อธิบาย เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ วัดได้โดยการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหา การใช้ภาษา รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ และประโยชน์ที่ได้รับ วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง บุคคลที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยวิธีการปกติและมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยใช้

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายความว่าถึง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

วิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยพัฒนาและทดลองใช้ชุดฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 108 คน ใน 6 กลุ่มพื้นที่การศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยครูเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 86 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง ของ Krejcie และ Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นครูใน ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) จับสลากเพื่อสุ่มเขตพื้นที่ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะทดลองใช้หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม

2) จับสลากรายชื่อโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่จับสลากได้ในข้อ 1 เพื่อใช้หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแต่ละแบบ

3) ติดต่อขอรายชื่อและจำนวนครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่สุ่มได้ ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลแบบเดี่ยวจำนวน 3 คน แบบกลุ่มจำนวน 6 คน แบบภาคสนามจำนวน 30 คน

2.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นครูใน โรงเรียนที่จัด

การศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร (ครูที่สมัครเข้าร่วมในโครงการวิจัย) 47 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมทำกิจกรรมจนเสร็จสิ้นโครงการวิจัยจำนวน 22 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจของครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ต้องการพิเศษ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ ประกอบด้วย 1.แบบสอบถามความต้องการความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 2.ชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3.แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และ 4.แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการสำรวจความต้องการทางวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาในชุดฝึกอบรมทางไกล

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล และข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรม โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

วิเคราะห์ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า เรื่องที่มีความต้องการมากที่สุดเป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มผู้เรียนออทิสติก รองลงมา มีความต้องการความรู้เรื่องการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ ลำดับที่สามเป็นความต้องการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ส่วนเรื่องอื่นๆ มีความต้องการรองลงมาตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล และ คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย ชื่อชุดฝึกอบรม คำชี้แจงการศึกษาชุดฝึกอบรม โครงสร้างเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์เนื้อหา จำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มออทิสติก และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ตอนที่ 2 นำเสนอเรื่องการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต่อจากเนื้อหาทั้งสองตอนเป็นกิจกรรมหลังการศึกษา

คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย คำอธิบายชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรม กำหนดการใช้ชุดฝึกอบรม และการประเมินผลที่ใช้ในการอบรม

ผลการหาประสิทธิภาพพบว่าชุดฝึกอบรมมีค่าประสิทธิภาพเป็น 79.50/ 81.35

1. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีต่อครูในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ครูมีความเห็นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความเห็นที่มีต่อการใช้ภาษาก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 รองลงมาคือความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาแต่ละตอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพสามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากเนื้อหาที่นำเสนอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 อันดับสุดท้ายคือความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การสำรวจความต้องการความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษพบว่า เรื่องที่ครูต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนออทิสติก รองลงมาคือความรู้เรื่องการจัดทำแผนการเรียนพิเศษ ลำดับที่สามเป็นความต้องการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ส่วนเรื่องอื่นๆ มีความต้องการรองลงมาตามลำดับ น่าจะเป็นผลเนื่องมาจากจำนวนผู้เรียนที่พบมากจะเป็นผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การเรียนรู้ ออทิสติก ส่วนบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพมีจำนวนน้อยกว่าจึงมีค่าเฉลี่ยของความต้องการน้อยกว่า ความต้องการความรู้ในเรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับสถิติของนักเรียนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คือมีกลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการเรียนรู้ ออทิสติก (สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ 2555) ส่วนความต้องการของครูเกี่ยวกับความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษมีค่าเฉลี่ยของความต้องการรองลงมาเนื่องด้วย การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนในการนำไปใช้ในการศึกษาหาความรู้และวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง และเป็นงานที่ครูทุกคนจำเป็นต้องทำเนื่องจากการกำหนดไว้ใน มาตราที่ 24 ของการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุให้สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งครูต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยจึงเป็นเหตุผลทำให้ครูมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยด้วยอีกประการหนึ่ง อาจสรุปได้ว่าผลการศึกษาความต้องการความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษของครูดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับสภาพของการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวคิดและมีขั้นตอนการสร้างสอดคล้องกับของ พาริค และราว (Pareek and Ruo 1980) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2558) ซึ่งได้เสนอว่าควรมีการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหัวข้อเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรม มีการประเมินและทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมและปรับปรุงชุดฝึกอบรม สำหรับองค์ประกอบของเอกสารชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมของ วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา (2556) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2558) สำหรับชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย เนื้อหาสาระและรูปภาพประกอบ มีเนื้อหา 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งกล่าวถึงเฉพาะการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มออทิสติก และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบบ่อยในโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับตอนที่ 2 กล่าวถึงเรื่องการจัดทำแผนการเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ อธิบายที่เป็นความรู้เชิงหลักการและนำเสนอตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก พร้อม

ภาพประกอบซึ่งสอดคล้องกับ ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2558 หน้า 2-20) ที่เสนอว่าภาพที่ใช้เป็นสื่อควรมีขนาดเหมาะสมและแสดงให้เห็นลักษณะรูปร่างของภาพอย่างชัดเจน เกี่ยวกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าชุดฝึกอบรมนี้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมจะเห็นได้ว่าการจัดลำดับเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและสอดคล้องกันเป็นลำดับ โดยนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในตอนที่ 1 แล้วจึงนำเสนอแนวทางการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในตอนที่ 2

จากการหาประสิทธิภาพใช้ชุดฝึกอบรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมและทำกิจกรรมหลังการศึกษาได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเห็นได้จากผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมที่ได้ค่าเท่ากับ 79.50/ 81.35 สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมก่อนนำไปทดลองใช้ที่มีความเห็นว่าชุดฝึกอบรมมีเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่นำเสนอ ตลอดจนรูปแบบการจัดพิมพ์และองค์ประกอบที่เหมาะสม

3. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมที่พบว่าครุมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมของ อรุณี หรดาล และคณะ (2548) พัชรีย์ ผลโยธิน และคณะ (2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551) ศิธา เข้มขันติถาวร (2554) และจรัสลักษณ์ รัตนพันธ์ (2556) สิริวรรณ ศรีพหล (2557) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมขึ้นและนำไปทดลองใช้แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอในชุดฝึกอบรมหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในระดับมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ย่อย การพูดคุยและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าคำอธิบายในชุดฝึกอบรมใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย สำหรับความคิดเห็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาแต่ละตอนเหมาะสม ส่วนเรื่อง รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.90 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากการจัดทำชุดฝึกอบรมมีการใส่รูปภาพประกอบเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างบางคนให้คำแนะนำว่าควรขยายภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงการทำปกและขนาดของรูปเล่มให้นำใช้ได้ทนทานยิ่งขึ้น เช่น การเคลือบปกพลาสติก เพื่อให้เกิดความทนทานในการใช้งาน อันดับสุดท้ายคือความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอมีเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานอาการ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท โดยสรุปลักษณะสำคัญสั้นๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานและทบทวนความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาวิธีสอน และยังแนะนำให้ใส่ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ต่อจากวิธีสอนที่นำเสนอไว้เพื่อให้ครูเห็นตัวอย่างและเข้าใจการประยุกต์ใช้วิธีสอนต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาและทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรศึกษาขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองอย่างละเอียดจนเข้าใจ แล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงที่แนะนำไว้ในคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทีละขั้นตอน

1.2 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรกำหนดตารางเวลาในการศึกษาชุดฝึกอบรมให้แน่นอน เช่น กำหนดเวลาศึกษาชุดฝึกอบรม ตั้งแต่ 21.00-22.00 น. เพื่อสามารถศึกษาชุดฝึกอบรมได้อย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ทำวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ของครูในสังกัดอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดนั้น ๆ ต่อไป

2.2 วิจัยเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ศิษยานุศิษย์ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จรัสลักษณ์ รัตนพันธ์. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและผู้ปกครอง เรื่อง กิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสาร ของเด็กสมาธิสั้น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2558). หน่วยที่ 5 ชุดการสอนทางไกล ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสรร. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2547). หน่วยที่ 11 ชุดฝึกอบรม ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการฝึกอบรม. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2555). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง กิจกรรมโครงงานคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรี ผลโยธิน และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. โครงการได้รับทุนสนับสนุนจากจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา
- วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา. (2556). หน่วยที่ 13 ชุดฝึกอบรมเพื่อการศึกษาออนไลน์ในระบบ ใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษาและการใช้สื่อศึกษานอกระบบ. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วัฒนา มัคคสมัน และคณะ. (2551). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟ*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์. (2558). หน่วยที่ 2 ชุดการสอนแบบบรรยาย ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนา
สรร*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2557). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาส.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2555-2556*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2556-2557*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อรุณี ทรดาล และคณะ. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
องค์การบริหารส่วนตำบล*. โครงการได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสาร
อัดสำเนา.
- American Psychological Association. *Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)*. Retrieved June 11,
2015, from <http://www.apa.org/about/gr/issues/disability/idea.aspx>.
- Pareek, Udai and Ruo, T.Venkatesware. (1980). *Training of Education Managers: A Draft Handbook for
Trainers in Planning and Management of Education*. UNESCO: Bangkok, Thailand.